

χρέος

χρέος, το, ουσ. [*<αρχ. χρέος*], το χρέος. **1.** η ηθική υποχρέωση, το καθήκον: «χρέος όλων μας είναι η προάσπιση της πατρίδας μας από κάθε εχθρική επιβουλή». **2α.** στον πλ. **τα χρέη**, τα υπηρεσιακά καθήκοντα: «εκτελώ χρέη διευθυντή μέχρι να ορισθεί νέος διευθυντής || ο τάδε ασκεί χρέη υπουργού». **β.** το σύνολο των χρηματικών οφειλών ενός ανθρώπου: «τον άλλο μήνα έχω πολλά χρέη, γι' αυτό πρέπει να κάνω οικονομία». (Λαϊκό τραγούδι: *οι ωραίοι έχουν χρέη και πληρώνουν με φιλιά*). (Ακολουθούν 15 φρ.)·

- είναι βουτηγμένος στα χρέη, βλ. φρ. είναι πνιγμένος στα χρέη·

- είναι πνιγμένος στα χρέη, έχει πάρα πολλά χρέη: «κάνει σκληρή οικονομία, γιατί είναι πνιγμένος στα χρέη»·

- είναι χλωμένος στα χρέη, βλ. φρ. είναι πνιγμένος στα χρέη·

- έχω αβάσταχτα χρέη, βλ. φρ. κολυμπώ στα χρέη·

- έχω χρέος να..., έχω ηθική υποχρέωση να..., έχω καθήκον να...: «όλοι έχουμε χρέος να υπερασπιζόμαστε την πατρίδα μας || τα παιδιά έχουν χρέος να φροντίζουν τους γέροντες τους»·

- κάνω το χρέος μου, εκπληρώνω κάποια ηθική υποχρέωση που έχω σε κάποιον ή σε κάτι: «απ' τη στιγμή που πάντρεψα την αδερφή μου, έκανα το χρέος μου απέναντί της || υπηρέτησα το στρατιωτικό μου κι έκανα το χρέος μου στην πατρίδα»·

- κάνω χρέη..., εκτελώ χρέη, υπηρεσιακά καθήκοντα...: «μέχρι να διορίσουν νέο διευθυντή, εκτελώ χρέη διευθυντή»·

- κολυμπάει στα χρέη, είναι πάρα πολύ χρεωμένος: «δεν ξέρω πώς θα τα βγάλει πέρα αυτός ο άνθρωπος, γιατί κολυμπάει στα χρέη». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν είναι γόης, δεν είν' ωραίος και κολυμπάει μέσα στο χρέος*)·

- με βούλιαξαν τα χρέη, έφτασα σε οικονομικό αδιέξοδο, χρεοκόπησα: «έκλεισα την επιχείρηση που είχα, γιατί με βούλιαξαν τα χρέη»·

- με γονάτισαν τα χρέη, βλ. φρ. με βούλιαξαν τα χρέη·

- με τσάκισαν τα χρέη, βλ. φρ. με βούλιαξαν τα χρέη·

- μένω χρέος (σε κάποιον), του χρωστώ, εξακολουθώ να του χρωστώ: «έμεινα χρέος στον τάδε, επειδή αγόρασα κάτι απ' το μαγαζί του και δεν κρατούσα λεφτά επάνω μου || του 'δωσα εφτακόσια ευρώ κι έμεινα χρέος άλλα τριακόσια»·

- πνίγεται στα χρέη, είναι πάρα πολύ χρεωμένος: «απ' ό,τι ξέρω, σκέφτεται να την κλείσει τη δουλειά του, γιατί πνίγεται στα χρέη»·

- το κοινό χρέος, ο θάνατος: «για όλους μας έρχεται κάποτε η στιγμή να ξοφλήσουμε το κοινό χρέος». Συνών. η κοινή των ανθρώπων μοίρα / το μοιραίο·

- χρέος τιμής, **α.** η ηθική υποχρέωση: «για μένα ήταν χρέος τιμής να του βοηθήσω, γιατί κάποτε κι αυτός μ' είχε βοηθήσει». **β.** (ειδικά) οφειλή μεταξύ χαρτοπαιχτών που πρέπει να εξοφληθεί μέσα σε εικοσιτέσσερις ώρες: «τρέχει να μαζέψει κάτι λεφτά, γιατί έχει ένα χρέος τιμής σε κάποιον»·